

quid enim lex & propheta scripserunt, per omnia Christum uenturum esse designabāt. Si enim Iudaei legi uel prophetis credidissent, utiq; & Christo.

FERIA SEXTA

post Reminiscere. Matthaei XXI.

In illo tempore Dixit Iesus discipulis suis, & turbis Iudaeorum parabolam hanc: Homo quidam erat paterfamilias, qui plantauit uineam. Et reliqua.

Scribae & pharisaei, qui superius domino dixerat, in qua potestate haec facis? audiunt per occultas parabolas, quod per apertum sermonem non merebantur audire. Omnipotens etiam deus pater, conditor & gubernator familiarum suarum est. Uinea illius, domus Israelitica est. Hoc enim nomine solet appellari eadem gens in sacro eloquio, sicut Isaias dicit: Cantabo dilecto meo canticum patruelis mei uineae suae. Uinea facta est mihi in loco huberi, &c. usquequod dixit, Uinea domini fabaoth, domus Israel est. Et Psalmista ait: Uineam de Aegypto transtulisti. Omnipotens ergo deus uineam plantauit, quia eiecit de terra promissionis habitatoribus suis Chanaanais, in eandem gentem Israeliticam collocauit. **Et septem circum dedit ei, id est, muros urbium & custodiam angelorum. Et fodit in ea torcular. Torcular, significat altare. Quoniam sicut in torculari uinae exprimitur, ita & in altari sanguis hostiarum & uictimas effundebatur. Vel per torcular, passionem sanctorum prophetarum debemus intelligere. quo nomine solet passio**

Isaie. 4

Psalm. 79

sanctorum designari. Vnde quosdam Psalmos pro torcularibus inuenimus prætitulatos, in quibus sancto- rum passio commemoratur. **Et edificauit turrim**, Turrim .i. templum illud augustissimum, qd domi- nus in medio Ierusalem edificauit, primum p Salo- monem, deinde reparauit per Ezram & Nehemiã, & ad ultimum per Iudam & fratres eius. **Et loca- uit eam agricolis**, id est, cõmendauit eã scribis & phariseis, ut fructum bonorũ operũ ex lege reporta- rent. **Et peregre profectus est**. Nõ mutatione lo- corum, quia deus ubiq; est, & nusquã abest, quia sic- ut per Ieremiã dicit: **Deus appropinquans est**, & non de lōge: sed abijisse dicitur, q̃a cultoribus in eã operandi arbitrium suã uoluntatis reliquit. **Cũ autem tempus fructuum appropinquasset, misit seruos suos ad agricolas, ut acciperent fructus eius**. Tempus fructuũ, tempus est bonorũ operũ reddendorũ. Misit seruos suos ad agricolas, Aa- ron uidelicet & Moysen. **Et agricolæ apprehen- sis seruis eius, aliũ ceciderunt**. Ceciderũt etenĩ Moysen & Aaron, licet nõ uerberibus, sed tñ morib⁹ & uerbis, Nã etiã eos lapidare uoluerunt. **Et in Psal-**

Ieremi. 23

Psalm. 115

2. Reg. 19.

mo legimus: **Et uexatus est Moyses propter eos**, q̃a exacerbauerunt spũm eius. **Ceciderũt etenim Dauid** qñ dixerunt: **Non est nobis pars in Dauid**, neq; hæ- reditas in filio Isai. **Alios etiam pphetas quosdã oc- ciderunt**, quosdam uero lapidauerunt. **Ierum mi- sit alios seruos plures prioribus**. Serui q̃ secũ- do mittuntur, chorũ prophetarum significant. **Et fecerunt illis similiter**, id est, quosdã lapidauerũt, sicut Naboth: quosdam ceciderunt, sicut Isaiam, secũ- tes eum serralignea: quosdã uerberauerũt, sicut Iere-

miam. Novissime autem misit ad eos filium suum, dicens: Crebuntur forsitan filium meum. Dubitative loquitur dominus, non ut ipse aliquid dubitet, in quo summa scientia est, sed dominus dubitative loquitur, cum nostra infidelitas increpatur: Agricolæ autem videntes filium, dixerunt intra se: Hic est hæres. Venite, occidamus eum.

Johan. 12.

Ex hoc loco datur intelligi, quod Iudæi non per ignorantiam, sed per invidiam Christum occiderunt. Quando enim dixerunt: Totus mundus post eum abiit, intelligebant eum illum esse, de quo per prophetam dicitur: Postula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam. Putabant ergo quod illo interfecto, hæreditatem eius ad se transferre possent, hoc est, doctrinam eius de cordibus gentium auferre, & iustitiam suam, quæ ex lege erat, cordibus eorum inserere. Et apprehensum eum, eiecerunt extra vineam, & occiderunt. quia dominus extra portam passus est. Vel extra vineam eiecerunt illum, & occiderunt, hoc est, primum à cordibus suis eiecerunt per infidelitatem, & postmodum illum occiderunt. Cum ergo venerit dominus vineæ, quid faciet agricolis illis? Interrogat dominus scribas & pharisæos, quod facturus sit paterfamilias adveniens illis agricolis, non ut ignoret quod facturus sit, sed ut ipse ex sua responsione eos convincat. Sua enim sententia convicti sunt, quod scilicet propter suam negligentiam notitia scripturarum ad gentiles esset transferenda. Respondunt illi: Malo male perdet, & vineam suam locabit aliis agricolis, id est, notitiam scripturarum gentibus, qui reddant ei fructum temporibus suis, id est, quod fructum bonorum operum in suis temporibus reddant. Dicit illis Iesus:

Nonquam legistis in scripturis: Lapidem quem reprobauerunt ædificâtes, hic factus est in caput anguli. Quos supius appellauit agricolas & uinitores, hos modo appellat ædificâtes, scribas uidelicet & pharisæos. Non qd ædificâtes essent, sed qd populum exemplis & doctrina ædificare debuissent. Lapidem tunc reprobauerunt, id est, Christum, quâdo dixerunt, Nolumus hûc regnare sup nos: & hûc nescimus unde sit. Sed lapis factus est in caput anguli, Angulus duos parietes nectit, & Christus factus est in caput anguli, qd duos populos ex diuerso ueniêtes cõiunxit in semetipso, faciens pacem his qui ppe erant, & his qui lóge. Ad domino factum est istud. Hoc autem a dño totum factum est. Ut em ille lapis unita res sua duos parietes cõiungeret, hoc est, ut duos populos in una ecclesia coniungeret, non id humanarum uirum fuit, sed diuinæ uirtutis. Et est sensus: Quomodo implebit Psalmitæ pphetia, nisi me respuatis & crucifigatis: Et est mirabile in oculis nostris. Hoc em mirabile est, ut de duobus populis efficeret una ecclesia. Ideo dico uobis, qd hæc parabola ad uos pertinet: Dico uobis, quia auferetur a uobis regnum dei, & dabitur genti facienti fructus eius. Regnum dei, scientiam diuinarum scripturarum appellat. Auferetur a uobis regnum dei, id est, scientia scripturarum, & remanebit uobis sola ariditas literæ. Et dabitur genti, id est, gentili populo, facienti fructus eius, uidelicet opera illius. Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur. Aliud est super lapidem cadere & aliud sub lapide. Super lapidem cadit, id est, super Christum, qui peccando illū offendit, spem tamen uenietæ per pœnitentiam habendo. Qui-

Luce. 19

cungẽ em̃ Christum negauerit, super illum cadit hoc est, animaduersio diuina super eum irruit, & penitus conteret eũ, ut non remaneat ex eo testa, unde aqua hauriri possit. Potest & aliter intelligi. In p̃senti peccatores super lapidem cadunt, qui confringũtur per poenitentia. Lapis aut̃ super eos in die iudiciũ cadet, quia dñs Iesus cum omnibus uirtutibus superius ad iudiciũ ueniet. Et cum audissent principes sacerdotũ & pharisæi parabolas eius, cognouerunt quod de ipsis diceret. Licet duri corde essent scribæ & pharisæi, & licet in Christum credere noluisent, aperte tñ intelligebant parabolas eius ad se ptinere. Et ideo quærebant eum tenere, sed timuerũt turbas, quia sicut propheta eum habebant. Intueda est mobilitas uulgi. Quem em̃ nunc sicut prophetam habent, postmodũ in eius passione sunt clamaturi, dicẽtes: Reus est mortis, et, Crucifige crucifige ralem, suadentibus uidelicet scribis & pharisæis.

SABBATO POST

Reminiscere. Luca XV,

In illo tempore Dixit Iesus discipulis suis: Homo quidam habuit duos filios, & dixit adolescentior ex illis patri: Pater, da mihi portionem substantiæ quæ me contingit. Et reliqua.

MUrmurantibus de peccatorum susceptione scribis & pharisæis, tres ex ordine parabolas saluator posuit: duabus primis, de qui-